

Uttalelse på Landbruks- og matmeldinga fra representantskapet i Norges Bondelag 22. februar 2012:

Representantskapet i Norges Bondelag viser til Meld. St. 9 (2011-2012) ”Landbruks- og matpolitikken. Velkommen til bords” og den foreløpige uttalelsen Norges Bondelag gav til Stortingets Næringskomité i brev av 5. januar 2012. I brevet understreket Norges Bondelag blant annet at en var fornøyd med at meldinga uttrykker en offensiv ambisjon om økt matproduksjon i Norge og at den ellers har mange gode målsettinger for landbruket. En savnet imidlertid tydelige strategier og tiltak for å øke matproduksjonen, og poengterte at det er nødvendig med et taktomslag i satsinga på norsk landbruk. Norges Bondelag poengterte i brevet at det var viktig med forbedringer av meldinga på følgende områder:

- Øk sjølforsyningen av mat!
Det er bra at meldinga tar inn over seg at matproduksjonen i Norge må økes, men produksjonsmålet må legges høyere enn i takt med befolkningsveksten. Dette innebærer at sjølforsyningsgraden må økes i forhold til dagens nivå på 50 pst, og en må ta hensyn til import av råvarer til kraftfôr ved beregning av sjølforsyningsgraden. Det må signaliseres en tydeligere kursendring og strategi for å øke bruken av norske ressurser som fôrkorn, grovfôr og beite. Det er videre positivt at meldinga signaliserer en offensiv satsing på produksjon av frukt og bær, men det må legges en like offensiv ambisjon for poteter og grønnsaker.
- Tett inntektsgap!
Det er positivt at meldinga krystallklart slår fast at gode inntektsmuligheter er det viktigste virkemiddelet for å nå de landbrukspolitiske målene. Skal målene nås, er det tvingende nødvendig med et inntektsløft. Målene vil heller ikke bli oppfylt uten rekruttering av motiverte og dyktige ungdommer til yrket. Ei næring med gode inntektsmuligheter er helt sentralt for å sikre rekruttering til næringa. For å nå de landbrukspolitiske målene og sikre rekruttering til yrket, vil vi understreke at det må legges rammevilkår for næringa som gir muligheter for yrkesutøvere i jordbruket til å redusere inntektsforskjellene til andre grupper vesentlig. Uten at dette skjer, kan vi ikke se at jordbruket gis muligheter til å ta del i velferdsutviklingen i samfunnet på lik linje med andre grupper.
- Etabler investeringspakke utenom jordbruksavtalens rammer!
Det er skuffende at meldinga ikke tar mål av seg å legge opp til ei større investeringspakke for jordbrukssektoren utenfor jordbruksavtalens rammer. Investeringsbehovet gjelder så vel bygninger til husdyr, tørker og lager, som investeringer i økt areal og arealproduktivitet i form av drenering og nydyrking. Vi savner også konkrete tiltak for å øke egenkapitalfinansieringen av investeringene. Det må etableres fondsordninger for å møte framtidige investeringer som gir næringsutøvere muligheter til å bygge opp investeringsmidler gjennom redusert beskatning for å stimulere til høyere egenkapitalandel i investeringer.

- Styrk jordvernet!

Et sterkt jordvern er viktig for matsikkerheten. At Regjeringa ikke legger sterkere juridiske virkemidler inn for å ta vare på matjorda for framtidige generasjoner, samsvarer dårlig med ambisjonen om økt matproduksjon i takt med befolkningsveksten. Vi synes det er defensivt av Regjeringa ikke å innføre en egen vernehjemmel i jordlova, da vi anser dette som det beste midlet for å ta vare på arealer for matproduksjon. Opprettholdelse av matarealer er av nasjonal interesse. Vi mener derfor det blir feil at kommunene fortsatt skal kunne behandle spørsmål om omdisponering etter jordlova. For å sikre jordressursene bedre, må omdisponeringsmyndigheten legges til Fylkesmannen. Adgangen til å oppheve beskyttelsen av jordbruksareal ved bruk av plan- og bygningsloven må begrenses til tiltak av nasjonal betydning. Nye utbyggings- og samferdselstiltak skal legges utenfor dyrket mark. Dersom man omdisponerer jord, skal det stilles krav om nydyrking av det dobbelte av det omdisponerte arealet. Et annet godt tiltak for å styrke matsikkerheten, vil være å sette et politisk minstemål på antall dekar fulldyrket mark per innbygger. Vi foreslår et mål om minst 1,8 dekar fulldyrket areal per innbygger.

- Oppretthold produksjonskravet i kulturlandskapstilskuddet!

Når matproduksjonen skal økes, er det en selvmotsigelse å fjerne produksjonskravet til grovfôr for å kunne motta kulturlandskapstilskuddet. Forslaget vil også innebære at tilskudd ikke går til aktive bønder og matproduksjonen basert på norske ressurser kunne gå ned. Vi mener produksjonskravet for beite og grovfôr for å motta kulturlandskapstilskuddet må opprettholdes.

I tillegg til punktene over som Norges Bondelag vil ha forbedringer på i meldinga, understreket Norges Bondelag i brevet til næringskomiteen at en støttet opp om meldingas syn på å videreføre den norske modellen med:

- et sterkt importvern der handlingsrommet skal utnyttes
- jordbruksforhandlinger
- samvirkebasert markedsregulator og avtaker av norske råvarer fra hele landet
- opprettholdelse av geografisk produksjonsfordeling.
- at det skal gis rammevilkår som sikrer et landbruk over hele landet med en variert bruksstruktur med plass for både mindre bruk med ulike inntektskombinasjoner, og større bruk.

Representantskapet i Norges Bondelag slutter seg til disse synspunktene. Vi vil understreke at forbedringer i meldinga på områdene nevnt over og en videreføring av den norske modellen, er helt avgjørende for å få et levedyktig landbruk over hele landet med god rekruttering, optimisme og framtidstro, som leverer kvalitetsmat og fellesgoder til samfunnet.

Representantskapet vil spesielt understreke at importvernet er bærebjelken i norsk landbrukspolitik og helt avgjørende for å sikre avsetningen av norske jordbruksvarer og gi inntektsmuligheter for landbruket. Dette er også helt nødvendig for å opprettholde verdiskaping og sysselsetting i næringsmiddelindustrien. Importvernet må sikres slik meldinga legger opp til. Handlingsrommet som WTO-avtalen gir med bruk av krone- eller prosenttoll avhengig av hva som gir best importvern, må utnyttes.

Med bakgrunn i høringa i organisasjonen vil Representantskapet i Norges Bondelag komme med følgende korreksjoner og suppleringer til den foreløpige uttalelsen til Stortingets Næringskomité:

- Det er stor og økende underdekning av norsk storfekjøtt. Representantskapet vil understreke at det må utarbeides en nasjonal strategi for å øke denne produksjonen i Norge som munner ut i en handlingsplan med konkrete mål og virkemidler. Det haster å få opp produksjonen, og virkemiddelapparatet må styrkes allerede ved jordbruksoppgjøret 2012.
- Det må legges større ambisjoner for å øke norsk kornproduksjon. Det må utarbeides en nasjonal strategi for å øke kornproduksjonen som munner ut i en handlingsplan med konkrete mål og virkemidler. Det er viktig at virkemiddelapparatet styrkes allerede i jordbruksoppgjøret 2012.
- Det er riktig å etablere et beredskapslager for matkorn, men dette er et samfunnsansvar som må finansieres utenfor jordbruksavtalens rammer.
- For å kunne utnytte utmarksressursene til økt produksjon på småfe og rein, må rovviltbestanden holdes under kontroll, jfr rovviltforliket i Stortinget. Forliket må følges opp i praktisk politikk og forvaltning.
- Representantskapet understreker at birøkt er en viktig del av norsk landbruk og savner en omtale av denne næringa i meldinga.
- Representantskapet vil understreke at for å opprettholde en variert bruksstruktur og øke matproduksjonen, bør det fortsatt være strukturdiversifisering på arealtilskuddene.
- Representantskapet støtter meldinga i å gi distriktsjordbruket og det arktiske landbruket et løft, og forutsetter at dette skjer gjennom økte rammer. I tillegg vil vi understreke at for å nå målet om økt matproduksjon, må produksjonsøkonomien styrkes både i distriktene og sentrale strøk..
- Resultatmålet ”vederlag til arbeid og egenkapital” må endres til ”vederlag til arbeid” i materialet fra Budsjettnemnda for jordbruket.
- Representantskapet vil understreke at velferdsordningene er viktig særlig med tanke på rekruttering.
- Klimautfordringene er en nasjonal utfordring, som må løses med nasjonale ordninger. Representantskapet går derfor imot at reduksjon i klimautslipp skal innføres som en del av formålet med regionale miljøprogram.
- Det grøftes for lite i norsk jordbruk. Grøfting er et tiltak som er positivt mht økt arealproduktivitet og reduserte klimautslipp. Endret klima med mer fuktig vær gjør denne utfordringen enda større. Representantskapet anbefaler derfor at det må stimuleres til økt grøfting med økonomiske virkemidler.
- Representantskapet mener at alle utøvere i landbruksnæringa skal ha grunnleggende kompetanse innen produksjon og drift. Det vil si landbruksutdanning (f.eks agronom/gartner) i videregående skole eller realkompetanse.
- Det er viktig at videregående skole tilbyr en kvalitetsmessig godutdanning både for den praktiske yrkesutøveren og for de som skal videre på høyere utdanning. Yrkesutdanning innen landbruk skal fortsatt være 3-årig i skole, med tittel agronom. En må videre styrke høyere landbruksfaglig utdanning ved UMB og de regionale høgskolene, for å sikre framtidig kompetanse for forvaltning, matindustri og landbruksrådgiving.
- Representantskapet støtter satsinga på FOU som signaliseres i meldinga.
- Representantskapet støtter en liberalisering av delingsforbudet i Jordloven slik at jord/skog og annen utmark kan selges som tilleggsareal der dette gir driftsmessig

bedre enheter. Salg av tilleggsareal må kunne skje så lenge en har driftsmessig forsvarlig avstander.

- Representantskapet mener det er en fordel at de som driver jorda også eier den. For å redusere problematikken med stor jordleieandel foreslår representantskapet at en gjeninnfører det generelle fritaket for gevinstbeskatning på salg av jord- og landbrukseiendommer eid i minst 10 år.